

Ποῦ ἦσαν; Ἦτο ὄνειρον; ... Ποῖον ἦτο τὸ ὄν ἐκεῖνο μὲ τὰς κυκλικὰς κινήσεις του, μὲ τὴν πένθημον καὶ παγερὰν φωνὴν του;

Ἡ Λεῖλὰ θῆέλῃσε νὰ καταβάλλῃ προσπάθειάν τινα, ὅπως ἀποσείσῃ τὴν νάρκην ἐκείνην.

— Πάτερ!... σταμάτησε!... φθάνει!... ἐπιθύρισε μὲ φωνὴν συντετριμμένην, τείνουσα τὸν βραχίονα πρὸς τὸν μέγαν ἱερέα.

Ἄλλὰ κλονισθεῖσα καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἔμεινε ἀπνοῦς, ἀναίσθητος.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἡ Αἰκατερίνη κατέπεσε πλησίον τῆς, ὁ δὲ Μαυρίκιος καὶ ὁ Γαργαρίδης ἴσταντο ἀκίνητοι μὲ τὸ βλέμμα ἀτενὲς καὶ θελωδὲς. Ὑπνος ἀκατανίκητος τοὺς ἐβάρυνεν. Εἰς μάτην ὁ Κερδικὸς ἤθελε ν' ἀντισταθῇ, νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐλευθέραν χοῆσιν τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων. Δύναμις ἰσχυροτέρα αὐτοῦ ἐνήργει καὶ ὑπέκλυπεν ἀκουσίως. Ὀλίγα λεπτά μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν γοητειῶν τοῦ μάγου οἱ δύο ἄνδρες καὶ αἱ δύο νεάνιδες ἦσαν βεθυθισμένοι εἰς τὰ σκότη μαγνητικῶν ὕπνου.

Εὐθὺς ὡς ὁ Γκουσά - Νισίν τοὺς εἶδεν ὄλους ἀκινήτους ἐν ὑπνωτικῇ καταστάσει, ἔπαυσε τὸ ἔγγρα καὶ τὰς κινήσεις του.

Βαδίζων σπασμωδικῶς ἐπλησίασεν εἰς τὸν κύκλον, ἔνθα ἔκειντο. Ἐπειτα, χωρὶς νὰ φροντίσῃ κἄν νὰ κλείσῃ τὸ κιβωτίδιον ἀλλ' ἀφίνων νὰ λάμπῃ καὶ ν' ἀκτινοβολῇ ὁ μαγικὸς ἥλιος ὑπὸ τὸ συγκεντρωτικὸν φῶς τῶν ἀνταυγαστήρων, ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Λεῖλᾶς.

Ἀνεγείρων τὴν νεάνίδα ὡς πτερόν ὁ προσβύτης ὤρμησεν ἐκτὸς τοῦ ἀδύτου, χωρὶς νὰ ρίψῃ οὔτε κἄν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὓς κατεδίκαζεν εἰς θάνατον.

Βαίνων μὲ βῆμα εὐσταθὲς καὶ ἀσφαλὲς διὰ μέσου τῶν σπειρῶν τοῦ λαβυρίνθου ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τὴν ἀνευρεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μαυρικίου. Διῆλθε τὸ ἐπιστημονικὸν μουσεῖον, ἔφθασεν ἀδιστάκτως εἰς τὸν κινήτῶν λίθον, τὸν ἀνήγειρε, διῆλθε διὰ τῆς ὀπῆς καὶ τὸν κῆκε νὰ ἐπαναπέσῃ μετὰ πενθίμου καὶ παρατεταμένου κρότου. Διῆλθε τὰς στοᾶς μὲ τὸ αὐτὸ ταχὺ βῆμα, χωρὶς νὰ φαίνεται ποσῶς ἐμποδιζόμενος ἀπὸ τὸ φορτίον ὅπερ ἔφερον. Ἡ λυθεῖσα μακρὰ κόμη τῆς λιποθύμου νεάνιδος ἐσάρανε τὸ ἔδαφος, ἐξεγείρουσα τὸν προαιώνιον κιοροστῶν.

Ὁ ἄγχιος προσβύτης ἐξηκολούθει νὰ προχωρῇ μὲ τὴν ὄψιν αὐστηράν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς βλοσηρούς.

Μετὰ μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς ἐξόδου του ἐκ τοῦ ναοῦ ἀνέβαινε ἀπὸ τοῦ χεῖλους τοῦ φρέατος τοῦ Γκουλ - Ἐκ, φέρων πάντοτε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν ἀναίσθητον Λεῖλάν.

Τὴν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς χλόης. Ἀφίσας τότε τὴν βαρεῖαν πλάκα τοῦ στομίου νὰ ἐπαναπέσῃ,

ἔκυψε καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου ἐργαλεῖόν τι μὲ ὀξεῖαν αἰχμὴν ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ λίθου χάρακτῆράς τινας μυστηριώδεις.

Εἶτα ἀνεγειρόμενος ἀνέλαβε τὸ φορτίον του καὶ χαιρετῶν διὰ τῆς κεφαλῆς τὴν σελήνην, ἀνατείλασαν ὠχρὰν καὶ θεβλομένην κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἐξηκολούθησε μὲ βῆμα βαρὺ τὴν πορείαν του πρὸς τὸν Πύργον τῆς Σιγῆς.

Ἐπειτα συνέχισα

X

Ὁ ΓΕΡΑΙΣΤΟΣ

Ὀδοιπορικὴ ἀνάμνησις

«Γεραιστός δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ εἴρηται μὲνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ:

ἔς δὲ Γεραιστόν

Ἐννύχαια κατὰγοντο.

καὶ δηλοῖ διότι τοῖς διαίρουσιν ἐκτῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀτικὴν ἐπικαίρεισιν κείται τῷ Σουνίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον ἔχει δ' ἱερὸν Ποσειδῶνος ἐπισημύτατον τῶν ταύτη καὶ κατοικίαν ἀξιόλογον». (Στραβ. J. c. 447).

Δὲν εἶνε ἀπίθανον εἰς τὰ ὧτα πολλῶν Ἑλλήνων πρώτην ταύτην φορὰν νὰ ἤχη τὸ ὄνομα Γεραιστός. Καὶ τοῦτο διότι ὀλιγώτερον πάντων ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες γινώσκουμεν τὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστα τοὺς ἀρχαίους τόπους καὶ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα αὐτῆς. Ἐφ' ᾧ ἐπιθυμῶν νὰ καταστήσω εἰς πολλοὺς γνωριμώτερον τὸν πολὺν τὸ πάλαι Γεραιστόν, προσέβην εἰς τὴν σκέψιν νὰ περιγράψω ἐνταῦθα ἐν ὀλίγοις τὴν εἰς αὐτὸν κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς ἐκδρομὴν μου, ἃν καὶ δὲν συνειθίζω νὰ καταστρώνω ἀπομνημονεύματα καὶ νὰ ἐκθέτω ἐντυπώσεις ταξειδίων καὶ ἐκδρομῶν.

Ἐκ Καρύστου τρεῖς συνοδοιπόροι ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν Γεραιστόν καὶ τὴν Γεραιστίαν ἄκραν. Ἰπεψάσαντες ἡμῶν, τῶν μόνων καταλλήλων διὰ τοὺς τραχεῖς ἐκείνους τόπους, λίαν πρῶτ' ἀπήλθομεν διευθυνόμενοι πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τῆς Καρύστου συγκομιζόντες μεθ' ἡμῶν τὰ ἀναγκαϊότατα τῶν ἐπιτηδείων διὰ τὴν ὀδοιπορίαν.

Ἡ ὁδὸς καίπερ τραχεῖα εἶνε εὐάρεστος, διότι κάτωθεν αὐτῆς ἐκτείνεται ἡ γαλακτὴ θάλασσα μετὰ λαμπρῶν κολπίσκων. Ἄλλ' ἐν ὅσῳ ἐχωροῦμεν ἢ ἔλλειψις δένδρων καθίστα δυσχερῆ καὶ κοπιώδη τὴν πορείαν, μέχρις ὅτου χάριν ἀναύχης μετὰ μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν ἐπέξέυσαν παρὰ μέγαν πλάτανον, ἡμῶν δ' ἄφθονον ἔρρεε τὸ ἄριστον τοῦ Πινδάρου ποτόν, τὸ ὕδωρ.

Μετ' οὐ πολὺ ἐξηκολούθησαμεν τὴν πορείαν ἐλάχιστα ὑπὸ τοῦ καύσωνος ἐνοχλούμενοι, μολοντί τῇ ἡμέρᾳ εἶχε προχωρήσει, διότι ἄνεμος οὐχὶ σφοδρὸς διαπνέων μᾶς ἀνεκούφιζε. Μετὰ μίαν δ' ὥραν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ πλατάνου καὶ τῆς κρήνης ἐσταθμεύσαμεν πάλιν εἰς τι ρεῦμα, ἔνθα

ὕπὸ τὰς ἀρωματώδεις τῶν δένδρων σκιάς συννη-
τήσαμεν καὶ ἄλλους πεζοπόρους πορευομένους
ἀνά τὰ χωρία. Τέλος μετὰ μικρὸν ἐπλησιάσαμεν
ἐκεῖθεν εἰς τὸ χωρίον τὸ καλούμενον «Πλατανι-
στός», εἰς τὸ ὅποιον διὰ νὰ εἰσέλθωμεν ἔπρεπε
νὰ κατέλθωμεν εἰς ρευματιανὴν κατωφερῆ. Ἔστη-
μεν ἐπὶ μικρὸν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος καὶ παρατη-
ρήσαμεν τὸ κάτω κείμενον τοῦτο χωρίον τοῦ
Πλατανιστοῦ—μεταξὺ δρυμῶνος καὶ μεγίστου
ἐλαιῶνος,—ὅπερ ἔχει ὄντως γραφικωτάτην θέ-
σιν. Αἱ οἰκίαι κατα γραμμὴν ἐντὸς τῆς ρευμα-
τιᾶς καπνίζουσαι αἱ πλεῖσται· παρ' αὐτάς τὰ
κηπάρια καὶ ὑπὸ τὰς σκιάδας γυναῖκες καὶ ἄν-
δρες ἐργαζόμενοι διαφόρους ἐργασίας.

Κατήλθομεν καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀντελήφθη-
μεν τῆς ζωογόνου δρόσου καὶ εἶδομεν τὰ ἀφθό-
νως ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ῥέοντα ὕδατα καὶ ἐθαυ-
μάσαμεν τοὺς ἀμπελώνας, τὰς ροιάς, τὰς συκάς
καὶ τὰς συκαμινέας του.

Ἄμα τῇ ἀφίξει μας εἰς τὴν πλατεῖαν ἤ-
νοιξε παραγγεληθεὶς τὸ κελλεισμένον καφεῖον
αὐτοῦ ὃ ἐκ τῶν προϋχόντων τοῦ χωρίου καφεπώ-
λης καὶ ἐδέχθη ἡμας μετὰ χαρᾶς προσεγγόνων
σύκα καὶ ῥακίον πρὸς ἀναψυχήν. Ὁ ἐπιτόπιος κῆ-
ρυξ, ἀγαθὸς τις τὴν βοήν χωρικός, ἀνήγγειλε
τὴν ἀφίξιν ἀρχαιολόγων (;) καὶ προσεκάλεσε
τοὺς χωρικούς τοὺς ἔχοντας ἀρχαῖα νομίσματα
καὶ ἄλλα πρὸς πώλησιν νὰ ἔλθωσιν. Ὅντως ἀφι-
κοντοῖτινες κομίζοντες ἀγγεῖα, νομίσματα, τε-
μάχια μαρμάρων ἐκ τῶν πέριξ ἀνακαλυπτομέ-
νων καὶ εἰς τῶν συντρόφων μου ἠγόρασεν ἐπὶ τῇ
εὐκαιρίᾳ τετράδραχμον Ἀθηναϊκὸν κάλλιστα δια-
τετηρημένον καὶ ἄλλα τινά.

Θελήσαντες δὲ πρὸ τοῦ ἀπέλθωμεν ἐκεῖθεν καὶ
πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὸν πρὸς ὄν ὄρον, τὸν Γε-
ρασιότον, νὰ ἐπισκεφθῶμεν τοῦ χωρίου τού-
του τὰς ἀρχαιοτάτας, διήλθομεν γραφικωτάτην
τοποθεσίαν ἐπὶ τοῦ τέρματος τῶν οἰκιῶν κειμέ-
νην καὶ ἀποτελουμένην ἐν σειρᾷς ὄλης πλατάν-
ων, (ἐξ ὧν φαίνεται καὶ ἡ ὀνομασία τοῦ χωρίου
Πλατανιστός), ποτιζομένων ὑπὸ ὑδάτων διαυγε-
στάτων ποταμίου τινός, καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ
τῶν συριγμάτων ποιμένων, ὅστις ὑπὸ τὴν σκιάν
τῶν δένδρων τὸ ποιμνιον αὐτοῦ προεφύλασεν
ἀπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου, ἀνήλθομεν λοφίσκον
καὶ ἐρθᾶσαμεν εἰς τὴν μόνην τοῦ χωρίου
ἀρχαιοτάτην, εἰς τοποθεσίαν τινὰ καλουμένην
ὑπὸ τῶν χωρικῶν Ἑλληνηκόν, ὡς καὶ ἀλλα-
χοῦ καλοῦνται οὕτω πολλὰ τῶν ἀρχαίων μνη-
μείων.

Τὸ Ἑλληνηκὸν φαίνεται ὅτι ἦτο ναὸς
τοῦ Ζ' π. Χ. αἰῶνος. Οἱ σωζόμενοι τοῖχοι τοῦ
κτιρίου εἶνε ἰσόδομοι ἐκ μαρμάρων μὲ ἐπιγραφὰς
δυσαναγνώστους καὶ σχεδὸν κατεστραμμένας.
Ἀνακαλύπτονται δὲ ἐν αὐτῷ κατὰ χώραν καὶ
οὐκ ὀλίγοι παλαιοὶ τάφοι κατὰ σειρὰν κείμενοι.

Εἰς τοὺς τοίχους ἐκ τοῦ χρόνου ἐσηματίσθησαν
ὀπαί· οἱ δὲ τῆς κόμης ταύτης κάτοικοι ἀκούον-
τες κρότον ἰσχυρὸν ἐκ τοῦ ἐν αὐτοῖς εἰσρέοντος
ἀνέμου ἀκραδάντως πιστεύουσιν ὅτι τὸ μέρος
εἶνε στοιχειωμένον.

Ἡ οἰκοδομὴ εἶνε, ὡς εἶπειν, ἀπέραντος, ἀλλὰ
κατεστραμμένη· ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ δὲ ναοῦ ἐκτί-
σθη Βυζαντινὸς ναός, οὗ σώζονται τὰ ἔγχη· πρέ-
πει δὲ νὰ λείψωσιν ἐκεῖθεν τὰ ἔγχη ταῦτα τὰ
Βυζαντινὰ τοῦ ναοῦ καὶ νὰ γείνωσιν αἱ δέουσαι
ἀνασκαφαί, διὰ νὰ κρίνη τις ἀσφαλέστερον περὶ
τοῦ οἰκοδομήματος.

Οὕτω τὰ τοῦ ἀρχαίου τούτου κτιρίου ἐζητά-
ζομεν, ὅτε ἐνεφανίσθη ἡμῖν καὶ ὁ ἀγαθὸς ἐκ τοῦ
χωρίου ὑποψήφιος δημοτικὸς σύμβουλος Καρίστου
καὶ γνωστὸς τοῖς Καρυστίοις Φιλίππης, ὅστις
μας ἐπιστοποίησε—πρὸς λύσιν τῶν ἀποριῶν μας
—ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὑποψηφιότητός του ὡς δη-
μοτικὸς σύμβουλος, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἦτο ναὸς
τῆς ἀνδρείας· μας ἐβεβαίωσε δὲ συγχρόνως, ὅτι ἂν
ἐπετύγχανε σύμβουλος πάραυτα ἤθελεν ἐνεργῆσαι
ἀνασκαφὰς καὶ ἤθελε μετὰ ταῦτα ἀνεγείρει ἐπὶ
τοῦ Ἑλληνηκοῦ δύο ἐκκλησίας μεγαλοπρεπεῖς
καὶ περιβλέπτους, ὡς τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα τῆς
Ἁγίας Σοφίας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου!

Ἄς ὄψωνται λοιπὸν οἱ καταψηφίσαντες αὐτοῦ!

Ἔστημεν ἐπ' ὀλίγον μετὰ τὴν σπουδὴν τῶν
λειψάνων τοῦ Ἑλληνηκοῦ καὶ προσβλέψαντες
ἐκ τῆς θέσεως ταύτης πρὸς τὰ κάτω ἐθαυμάσαμεν
τὴν ἐπιτυχήν τοῦ τόπου ἐκλογῆν, ἐν ἣ διακρίνον-
το πάντοτε οἱ παλαιοί. Ὁ ὀφθαλμὸς ἐπλανήτο
εἰς τὴν ἄμεσον διαδοχὴν τῶν ὠραίων νήσων, τῆς
Ἄνδρου, Σύρου, Κέας καὶ εἰς τὸ γλυκύτατον τοῦ
γλαυκοῦ πόντου θέμα. Ἐκεῖθεν ἐζητήσαμεν νὰ
ἴδωμεν καὶ τὴν θέσιν ἐπικρατέστερον, ἐν ἣ ὁ ἐπι-
κίνδυνος Καφερέδς καθαιρεῖ καὶ καταστρέφει
τοὺς πλέοντας. Ὁ Καφερέδς ἢ Καθηρέδς, τὸ τρομε-
ρὸν τοῦτο ἀκρωτήριον, ὅπερ κατέστη ἔκπαλαι πε-
ρίφρονον διὰ τὸν χειμῶνα, ἂν ὑπέστησαν παρ' αὐτῷ
οἱ ἐξ Ἰλίου μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐπανερχόμενοι
Ἕλληνες, ἐκεῖτο πλησίον μας· μας ἐδείκνυον δὲ τὰ
πρὸς βορρᾶν καὶ παρ' αὐτὸν κείμενα χωρία του, εἰς
ἃ διὰ νὰ κατέλθῃ τις διὰ στενωπῶν ἀτραπῶν
ἀπὸ ὑπερυψήλων ὄπισθεν τῆς Ὀχλῆς ὄρεων κηθη-
κόντων μέχρις ἐγγυτάτου αἰγιαλοῦ, ἀπαιτεῖται
πρῶτον νὰ ἐξομολογηθῇ—μὰ τὴν ἀλήθειαν—
διὰ τὸ κατωφερὲς καὶ ἀπόκρημον. Παρ' ἐν δὲ
τούτων—τὸ Σχιζαλί—συμβαίνουνσι κατ' ἔτος
τὰ μεγαλείτερα τῶν ναυαγίων. Κύματα πελώρια
κατακλύζουσι τοὺς ἀτυχεῖς ναυτιλλομένους καὶ
καταρρίπτουσι τὰ σκάφη αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀπορ-
ρώγων βράχων, χωρὶς γὰρ δύναντι οὐδὲ οἱ ἐπι-
θαίνοντες νὰ σωθῶσι. Πολλοὶ δὲ ποιμένες διὰ τῶν
μακρῶν ῥάβδων, ἃς φέρουσι, δίδοντες τὸ ἕτερον
ἄκρον εἰς τοὺς ναυαγοὺς σύρουσι πολλάκις ἐπιτη-
δεῖως πολλοὺς αὐτῶν καὶ σώζουσι τινάς.

Ἵπεστρέψαμεν ἔπειτα διὰ τὰ κατευθυνθῶμεν εἰς Γεραιστὸν καὶ παρὰ τὸν ποταμίσκον καὶ τοὺς πλατάνους ἐκαθήσκημεν. Τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶνε τῷ ὄντι λαμπρόν! Μηδὲν δὲ ἢ ἐλάχιστον φυσικῆς ὠραιότητος ἔχει ἢ ἐκ τῶν δώδεκα ἀρχαιοτάτων τοῦ Κέκροπος πόλεων, ἢ Κηφισιά, ἀπέναντι τῆς φυσικῆς ὠραιότητος ἐκείνης. Οἶα μέρη ἔχει ἢ Ἑλλάς, τὰ ὅποια οὐδὲ κἄν βλέπουσιν οἱ διαρκῶς ζῶντες ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐδὲ κἄν δὲ γινώσκουσιν! οἱ ἀρκούμενοι τὰ μεταβαίνουσι τὸ θέρος εἰς Εὐρώπην καὶ τὰ βλέπουσι τὰς τεχνητὰς μόνον δένδρστειχίας καὶ τοὺς τεχνητοὺς πίδακας! Καταρδεύει ἅπαν τὸ ἐκ πλατάνων σύσκιον ἐκεῖνο δάσος ἀληθῶς ἀργυροδίτης ποταμὸς καὶ εὐθυμοὶ ποιμένες ἐκεῖ καὶ ποιμενίδες νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν διακόπτουσι τὴν ἡρεμον σιγῆν τῆς φύσεως διὰ τοῦ αὐλοῦ τῶν μυροβόλων δὲ αὐρῆν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων ἐκείνων, εἰσερχομένη μέχρι τῶν μυζαιτάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, μεθύσκει καὶ καθύδνει τὸν ἀνθρώπον, ἐν τῷ ἔναντι ἀπλοῦται μεγαλοπρεπῆς ὁ ἀργυρὸς τῆς θαλάσσης τάπης. Ἀναπαράστασις ἀληθῆς τοῦ φυσικοῦ καλοῦ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ διημευρούοντος ἢ διανικτερούοντος εἰς τὰ μαγευτικὰ ἐκεῖνα ἐδάφη!

«Ἐνθυμοῦ ᾧ παῖ τὸ ἄροτρον».

Τέλος μετὰ τὴν ὕλην ἐξάωρον πορείαν ἀφικόμεθα ἐκεῖθεν εἰς Γεραιστὸν, τὴν πατρίδα τοῦ Γεραιστοῦ Γλαύκου, ἀθλητοῦ πύκτου, περὶ οὗ ἐδόξαζον ὅτι κατήγετο ἀπὸ θεοῦ θαλασσίου Γλαύκου (Πανσ. Ἡλ. 2, 10) καὶ ὅστις παλαιῶν ποτὲ ἐν Ὀλυμπίοις ἤθελε χάσει τὴν νίκην, ἂν μὴ ὁ πατήρ τὸν συνεβούλευεν ἀνωθεν θεόμενος τὰ ἐπιθυμητὰ τὸ ἄροτρον. Ὁ Γεραιστός ἀρωτήριον καὶ λιμὴν Μ.Α. τῆς νήσου Εὐβοίας, παρ' ἣν καὶ ἡ πόλις Γεραιστός, (κτισθεῖσα κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τοῦ Γεραιστοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ταϊνάρου) εἶνε ἀρχαιότατα γνωστός. Ὁ Νέστωρ, ὁ Διομήδης καὶ ὁ Μενέλαος προσήνεγκον ἐν Γεραιστῷ θυσίαν τῷ Ποσειδῶνι: «ἐς δὲ Γεραιστὸν ἐν νύχαι κατὰγοντο. Ποσειδάωνι δὲ πόλλ' ἐπιμήρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες». (Ὀδ. γ. 177). Ὁ Ἀγησίλαος ἐκεῖ τὸ πάλαι συνήθροισε τὸν στρατὸν του (Ξ. Ἑλλ. 6, 3, 4). Ὁ δὲ Ἀθηναῖος Ἐρμόλυκος — ἵνα παραλίπω τᾶλλα — ὁ υἱὸς τοῦ Εὐθύνου, ὁ ὅποιος ἔλαβε τὸ ἀριστεῖον τῆς ἀνδρείας εἰς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐν Μυκάλῃ μάχην καὶ ὁ ὅποιος ἐφονεύθη ἐν Κύρῳ εἰς μάχην μετὰ τὸν Ἀθηναίων καὶ Καυστίων, ἐντεταφιασμένος ἦν ἐν Γεραιστῷ. (Ἡρ. 6, 9, 105). Νῦν δὲ ἅμα τῇ εισόδῳ εἰς Γαιρεστὸν δὲν βλέπη τις ἢ τὴν ἐρημίαν καὶ κτήματα τινὰ τῶν ἐκεῖ χωρικῶν ὠραῖα καλλιεργημένα καὶ διηρημένα εἰς ἀγροὺς καὶ φυτείας. Ἐμπροσθεν δὲ τούτων ἐκτείνεται ὁ παρὰ τὸν Γεραιστὸν αἰγιαλός, Λευκὴ ἀκτὴ ὠραιοτάτη καὶ ὁ ἔκπαλαι μέχρι τῆς σήμερον γνῶριμος λι-

μὴν τοῦ Γεραιστοῦ, νῦν Καστρί ἐπονομαζόμενος, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ περίφημος τῆς Ἀνδρου φανὸς ἰδρυθεὶς ἐπ' ἐσχάτων διὰ τὰ σώζῃ ἀπὸ τὰ στενὰ ἐκεῖνα τοὺς ἐν ἀγρία τρικυμία παρὰ τὴν μαινομένην καὶ τραχεῖν ἀκτὴν τοῦ Καθηρέως εὐρισκομένους.

Ἐμπροσθεν τοῦ Γεραιστοῦ ἐκτείνεται μικρὸν νησίδριον Μύρτος, ἢ Μυρτώ πάλαι καλούμενον, ὅπερ φέρει νῦν τὸ ὄνομα Καστο-Μαντέλος καὶ χρησιμεύει μόνον διὰ τὰς βοσκὰς αὐτοῦ εἰς τοὺς ποιμένας καὶ ὡς ἔδρα λαθρεμπορίου εἰς τινὰς Καυστίους. Πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ δυσμὰς τοῦ λιμένος Γεραιστοῦ, ἢν θαυμασίως περιγράφει ὁ Κίπερτ, ἀτελεύτητος ἐκτείνεται ἡ μυρωμένη θάλασσα. Ἰστία λευκὰ καὶ καπνὸς ὑπομέλας πλανῶνται ὑπερθεν τοῦ ὕγρου. Ἄνεμος δὲ σφοδρὸς πνέων ἐκεῖ παρασύρει ἐνίοτε καὶ στάχνας καὶ καρποὺς καὶ ἄνθη τῶν ἀγρῶν καὶ προσκομίζει ταῦτα δῶρον οἰοεὶ καὶ θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ τριαינוφόρου Ποσειδῶνος, οὗ τὸ εὐρὸ καὶ μέγα κράτος διὰ τοσοῦτον περιφήμου ναοῦ ἐθεράπευον ἄλλοτε οἱ Γεραιστῖοι.

Περιελθόντες τὴν παρὰ τὸν λιμένα Γεραιστιῶν πόλιν εὐθὺς εἶδομεν τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου συν-οικισμοῦ ἀρχαίων κεράμων τμήματα ἐκεῖνο πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν. ἢ δὲ ὀπτῆ γῆ] ἐμαρτύρει τὸ κατωκημένον τοῦ μέρους: τεμάχια κίωνων καὶ τεθραυσμένων ἀγγείων, κόρα, λύχνου καὶ ἄλλα ἄφθονα δυστυχῶς ἀνεῦ ἀνασκαφῶν εὐρισκόμενα καθιστῶσι τὴν ποιητικὴν ἐκείνην θέσιν ὅλως ἰδεώδη καὶ ἐμπνέουσι τὸν ἐπισκέπτην. Ἠγόρασα παρὰ χωρικοῦ τινος νόμισμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καθημένου καὶ ἔχοντος ἀνά χειρᾶς ἀλέκτορα, ἔλαβον μετ' ἐμαυτοῦ τεμάχιον ὕλου Ρωμαϊκῶν χρόνων πρὸς ἀνάμνησιν ἐκ τῶν πολλῶν εὐρισκομένων καὶ ὑπέστρεψα, ἵνα ἀναπαυθῶ μετὰ τῶν συνοδοιπόρων μου εἰς τινὰ οἰκίσκον. Ἑλησμώνησα ὅμως τὰ προσθέσω, ὅτι σημαντικὸν τι λείψανον δὲν ἠδυνήθη τὰ εἶρω. Ἴχνη τοῦ περιλαλήτου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος δὲν σώζονται. Ὅραται μόνον ναὸς Βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐκτισμένος πιθανώτατα ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μετὰ μικροῦ τείχους: ὁ Βυζαντινὸς οὗτος ναὸς ἀνεκτίσθη νῦν καὶ ὠνόμασται ναὸς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, παραδόξως, διότι περιεμένε τις τὰ ἀκούσῃ, ὅτι εἶνε ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου μάλλον.

Περιέργως δ' εἶδομεν καὶ θέματα Βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐν Γεραιστῷ καὶ ἄλλα μεταγενεστέρων χρόνων μνημεῖα κατὰ χώραν, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἡ πόλις μέχρι ἐσχάτων ἤκμαζε, καὶ ἐκεῖθεν φαίνεται, μετόχησαν οἱ ὑπολειπόμενοι εἰς τὰς χαράδρας καὶ φάραγγας ἐν δειναῖς ἐποχαῖς καὶ ἀπῆρτισαν τὸ τοῦ Πλατανιστοῦ χωρίον.

Ἄλλ' ὁ Γεραιστός θὰ ἐνεῖχε καὶ πάλιν μεθ' ὁ-

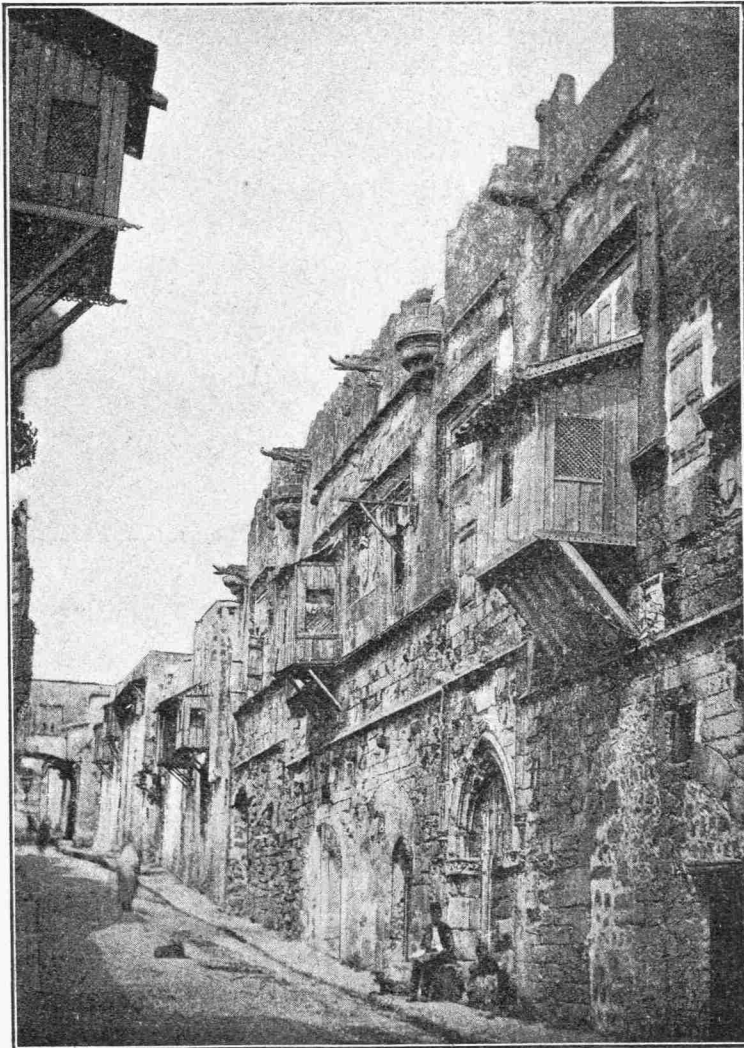
λας τὰς συμφορὰς πολὺ τι τῆς ἀρχαίας αἰγλης, ἢ μὴ οἱ πρό τινας ὀλίγοι τοῦ παραλίου κάτοικοι ἦσαν ἀναίσθητοι. Τὰ τέκνα τῶν ἀριστοτόκων Ψαριανῶν θὰ ἐβλέπομεν σήμερον ἐν Γεραιστῶ κατοικοῦντα ἀντὶ τῶν παλαιῶν Γεραιστίων· διότι ἐκεῖ πρῶτον προσωμίσησαν ζητοῦντες· νὰ συνοικισθῶσι μετὰ τὴν πανώλεθρίαν καὶ ἐκεῖ μέχρι σήμερον οἱ Ψαριανοὶ θὰ ἐζῶν· ἀλλ' οἱ κρατούντες τῶν ἀγρῶν τότε ἄξεστοι χωρικοὶ οὐ μόνον δὲν προσεδέχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀπεδιώξαν

αὐτοὺς καὶ τοὺς ἠιάγκαταν νὰ ζητήσωσι κατοικίαν νέαν εἰς τὴν νέαν Ἐρέτριαν οὐχὶ ὑγιεινὴν οὐδὲ μέλλον τι παρέχουσαν.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μετὰ λύπης ἀπεμακρύνθημεν τῶν ωραίων τοπίων. Τὴν λύπην ἕμωσ ἡμῶν ἐθεράπευσε κατὰ τι ἡ πανσέληνος, ἥτις πλησιφαῆς μὰς ἐφώτιζεν ἀντανακλωμένη ἐπὶ τῶν ὑγρῶν κελεύθων καὶ τῶν πηγῶν καθ' ὅλην τὴν παραλιακὴν πορείαν μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΟΔΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ ΕΝ ΡΟΔΩ:

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Ο ΑΜΒΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Πρό τινων μηνῶν δοκιμαὶ ἐγένοντο ἐν τῷ ναῶ τοῦ Χριστοῦ τῆς Βιρμιγγάμης πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ τηλεφώνου εἰς τὸν ἄμβωνα. Ἡ δοκιμὴ ἐπέτυχε πληρέστατα, τὸ ἐγγέγραμμα ἐτέθη εἰς πρᾶ-

ξιν, καὶ ἡ λίαν ἐπιχειρηματικὴ ἐταιρία τῶν Τηλεφώνων εἶνε σήμερον εἰς θέσιν νὰ παρέχη εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς πλήρη ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, μετὰ τῆς κωδωνοκρουσίας, τῶν προσευχῶν, τῶν ἀντιφώνων, τῶν ψαλμῶν καὶ τῆς